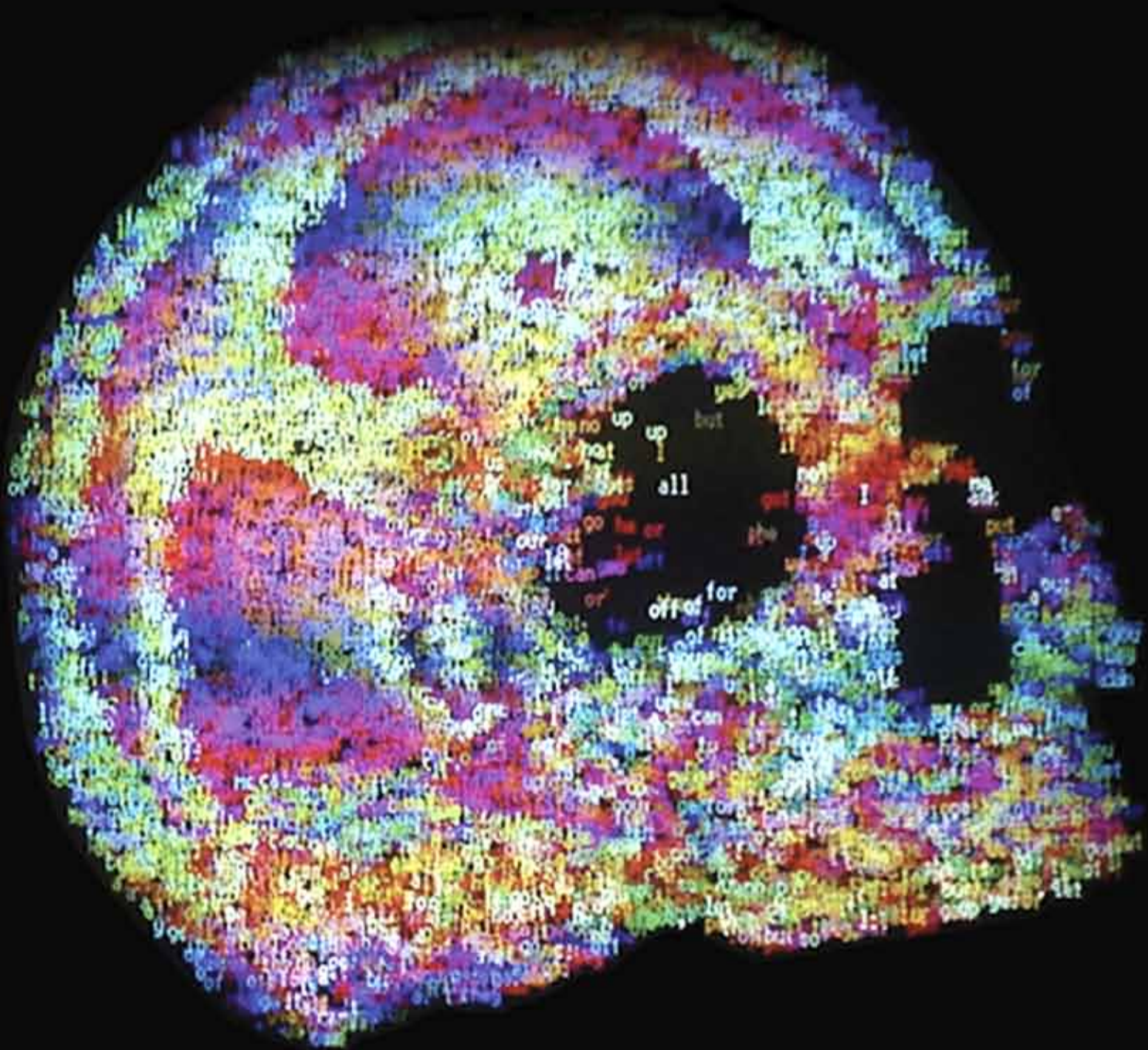

ARTIGA 25

ABRIL
2015

REVISTA D'ART I PENSAMENT CONTEMPORANI

Portada: **CHARLES SANDISON**
NATURA MORTE

Col·lecció BEEP d'art electrònic.
Cortesia de Galería Max Estrella, Madrid.

Treballar en un context local, però lluny d'una política localista, desempallegar-se dels seus estigmes, i, a la vegada, aconseguir una connexió internacional.

LOCAL VERSUS GLOBAL

// CARINA FILELLA

.....
 Debat enregistrat per La Veu Jove TV. La Casa de Palla.
 lacasadepalla.blogspot.com

En el seu darrer debat, organitzat el 27 de març a la Capella de Sant Roc de Valls, *Artiga* planteja com equilibrar el suport i la difusió d'artistes, teòrics i gestors locals amb la necessitat que arribi informació i creacions de l'exterior. Hi prenen part Àlvar Calvet, artista; Pep Anton Clúa, artista i codirector de la galeria Silvestre a Tarragona i a Madrid, i Oriol Fontdevila, crític d'art i comissari, moderats per Cèlia del Diego. El debat dóna peu a moltes altres reflexions: el model educatiu, el paper de les biennals d'art i, fins i tot, el terrabastall dels darrers dies al MACBA, al voltant de l'exposició «La bèstia i el sobirà».

Cèlia del Diego parla d'una dicotomia: «A les bases de les convocatòries, a un director d'un centre d'art se li demana que tingui una xarxa de contactes per poder realitzar projectes col·laboradors, en l'àmbit nacional i internacional, i alhora que proposi unes línies d'acció que generin comunitat i que posin en valor el context artístic local. I a un artista, que es mogui per un circuit internacional, però que quan arribi faci una feina que incideixi en el territori.»

Cèlia del Diego: Davant d'aquesta dicotomia entre global i local, què prioritzen els centres d'art i què prioritzen els artistes?

Àlvar Calvet: El centre hauria de donar visibilitat als autors. M'he queixat sempre de la manca de visibilitat que

han tingut els artistes del territori.

Oriol Fontdevila: Quan has parlat «d'internacional», em sona al discurs de la biennialització, que articula el sistema de l'art a partir de grans esdeveniments i el conflicte que s'estableix entre el sistema artístic que genera valor internacionalment i els llocs plenament localitzats on té lloc. La interrelació amb l'àmbit local moltes vegades és com la manera d'aconseguir sinergies participatives. Hi ha una manera perniciosa d'entendre la relació local/internacional, que diu que allò internacional és l'excel·lència, i que allò local és la quota que s'ha de pagar per tenir uns públics. Penso que aquesta relació ha de canviar. Bruno Latour diu que l'àmbit internacional no existeix, sinó que és la connexió de diferents punts locals. Sempre estàs treballant amb el fet local, perquè sempre estàs en un lloc. Ara mateix estem a Valls. Estem en una situació local, localitzable, concreta. Podem tenir dimensió internacional? Sí, si el debat entra en una xarxa de distribució internacional. L'aspecte qualitatiu ha de passar a l'aspecte local. I llavors hem de procurar que els actors locals estiguin ben connectats.

.....
Bruno Latour diu que l'àmbit internacional no existeix, sinó que és la connexió de diferents punts locals.

C.D.: La idea que internacional és l'excel·lència potser ve pel fet que quan una cosa arriba a una esfera internacional vol dir que ha superat una sèrie d'etapes que n'avaluen la qualitat.

O.F.: La Biennial de Venècia és un lloc tan localitzat en el mapa com Tarragona; ara bé, té la capacitat de generar

un esdeveniment que produeix un valor internacional.

C.D.: Però l'artista que va a la Biennial de Venècia des del poble més remot d'Alemanya, no és representatiu de tots els artistes d'aquell lloc. És l'artista que hi ha arribat pel seu treball.

O.F.: Tot i que tenim el clixé que allò que es mou internacionalment té més qualitat, no crec que sigui un tema de qualitat, sinó de codi, de protocol. L'art contemporani funciona amb uns codis; i el que arriba a una biennial no és que sigui qualitativament superior, és que s'acomoda a uns estàndards. Hi ha un problema quan hem deixat d'entendre que «local» és un lloc on poden succeir coses de qualitat, perquè quan ens apartem d'allò local el que succeeix és una cosa totalment banalitzada.

Pep Anton Clúa: «Local» no sé si és el meu taller, el territori on estic treballant o tot el que està produint el meu cap *versus* el territori. És una mica pervers el debat local/internacional. En un món de globalització no m'interessa massa definir què és l'àmbit local. L'Administració ha de promoure coproduccions i intercanvis. Sovint un treball excel·lent ha mort en una exposició i no ha tingut intercanvi a Europa o Àsia. Aquesta és una de les tasques de l'Administració.

O.F.: «Local» és aquell lloc on es fan interaccions directes. Una política cultural té la responsabilitat de connectar escales i generar relacions fructíferes. Catalunya i Espanya no han sabut connectar diferents escales. Què hi hauria més interessant que una producció de Figueres es pogués visualitzar en una ciutat petita d'Indoxina? Les xarxes s'han d'articular d'una manera més diàfana.

C.D.: Parlem de projecció. Quan estem fent exposi-

cions en un lloc local, hem de tenir aspiracions que allò que fem en el territori sigui reconegut arreu?

O.F.: Quan diem que una exposició és internacional és que hauria de tenir el poder de moure's per si sola, que no requeria de les interaccions locals. És cànion, està més enllà del context. Quan aquests dies veus les misèries del MACBA, diem que són els drames locals; però el MACBA hauria de ser la institució catalana més internacional.

C.D.: Un centre local, que no té els mandats en l'àmbit nacional i estatal que tenen el MACBA o el Reina Sofia, ha de pretendre tenir una projecció internacional o ha de cercar que la projecció li arribi a mig o llarg termini perquè ha treballat amb el context local? Per on passen les connexions externes d'un centre?

O.F.: Aquí creiem en l'agenda de la biennalització i, segurament, és necessari per molts centres mantenir bones relacions en el circuit internacional. Però podria ser que el centre d'art de Tarragona estigués ben connectat amb escoles d'Escandinàvia o amb les granges del nord de França; i això no serien relacions internacionals?

Hem de reivindicar una altra manera de veure l'aspecte local que automàticament traspassi els vicis de l'àmbit local.

P.A.C.: Un centre local no s'hauria de mirar en el mirall del centre gran. Hem de reivindicar una altra manera de veure l'aspecte local que automàticament traspassi els vicis de l'àmbit local.

C.D.: De què depèn el reconeixement del nostre context?

À.C.: Cal conèixer les necessitats del lloc. Si les coses es fan bé, a la llarga ja vindrà aquella granja d'Escandinàvia. Quan tenia 25 anys hi havia artistes del territori que tenia com a referents. I ells mateixos et deien: «He exposat aquí

i aquí, i potser la meva trajectòria ja està acabada»; perquè no hi havia centres que fessin aquesta tasca de teixir un engranatge.

O.F.: Un centre ha de donar incentius als públics i als artistes locals. El problema és que en la nostra cultura esperem que per a la festa major es porti un grup de música de fora, però quan es porta un artista d'un altre poble... La societat catalana/espanyola no està familiaritzada amb l'art contemporani.

P.A.C.: És un tema educatiu. Si els públics no estan educats ni incentivats per tal que en lloc d'anar als centres comercials vagin a les galeries o als museus, ja podem plegar.

C.D.: Quan els centres d'art giren la seva mirada cap al context local és perquè s'adonen que els falta aquest públic i han de justificar la seva tasca.

O.F.: Hi ha centres que estan pensats per treballar col·laborativament i oberts a un tipus de mediació, com vàreu fer de manera envejable a Tarragona. Els museus tenen un problema de públics. Estem intentant salvar els mobles d'un sistema educatiu que no ha fet percebre la cultura visual com a quelcom interessant.

C.D.: O té a veure amb el fet que als centres se'ls valora d'acord amb indicadors quantitius i no qualitius de l'activitat.

O.F.: Encara entenem, des de la tradició franquista, que el museu és capital simbòlic per al lloc, és com el regal del polític al poble. No s'ha entès l'art des d'una cosa de base, de producció del coneixement. Ha funcionat com a estratègia de propaganda.

C.D.: Conclusió final.

À.C.: És important el treball des de la base en l'ensenyament en el territori. Local pot ser Venècia, Tarragona o la Canonja. Si el treball de base es fa bé, la resta ja ve donat.

P.A.C.: Cal resistir. Hi ha molta feina per fer. És complicat construir massa crítica en una població petita. Tenim l'exemple d'un centre d'art contemporani a Tarragona que es basava a replantejar el vincle de l'art amb l'àmbit local i que, malauradament, va acabar com va acabar.

O.F.: Ens hem de treure de sobre els estigmes de l'àmbit local. Poden passar coses molt interessants en el context local, a partir de generar connexions improbables des de la interacció directa.

El treball amb els contextos locals és un treball de llarg recorregut, que cerca una sostenibilitat.

C.D.: Quan parlem de l'àmbit local, hi ha qui pot entendre que defensem una política localista, i res més lluny. El treball amb els contextos locals és un treball de llarg recorregut, que cerca una sostenibilitat. I aquesta és una feina molt lenta que és incompatible amb les quotes de quantitat, i no pas de qualitat, que es demanen als centres.

Fotografies: Jordi Martorell i Artiga.

CREACIÓ: ANTONI ALCÀSSER

Títig. Alt Maestrat. 1963.

.....
Llicenciat en Belles Arts. Professor de gravat a l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona.

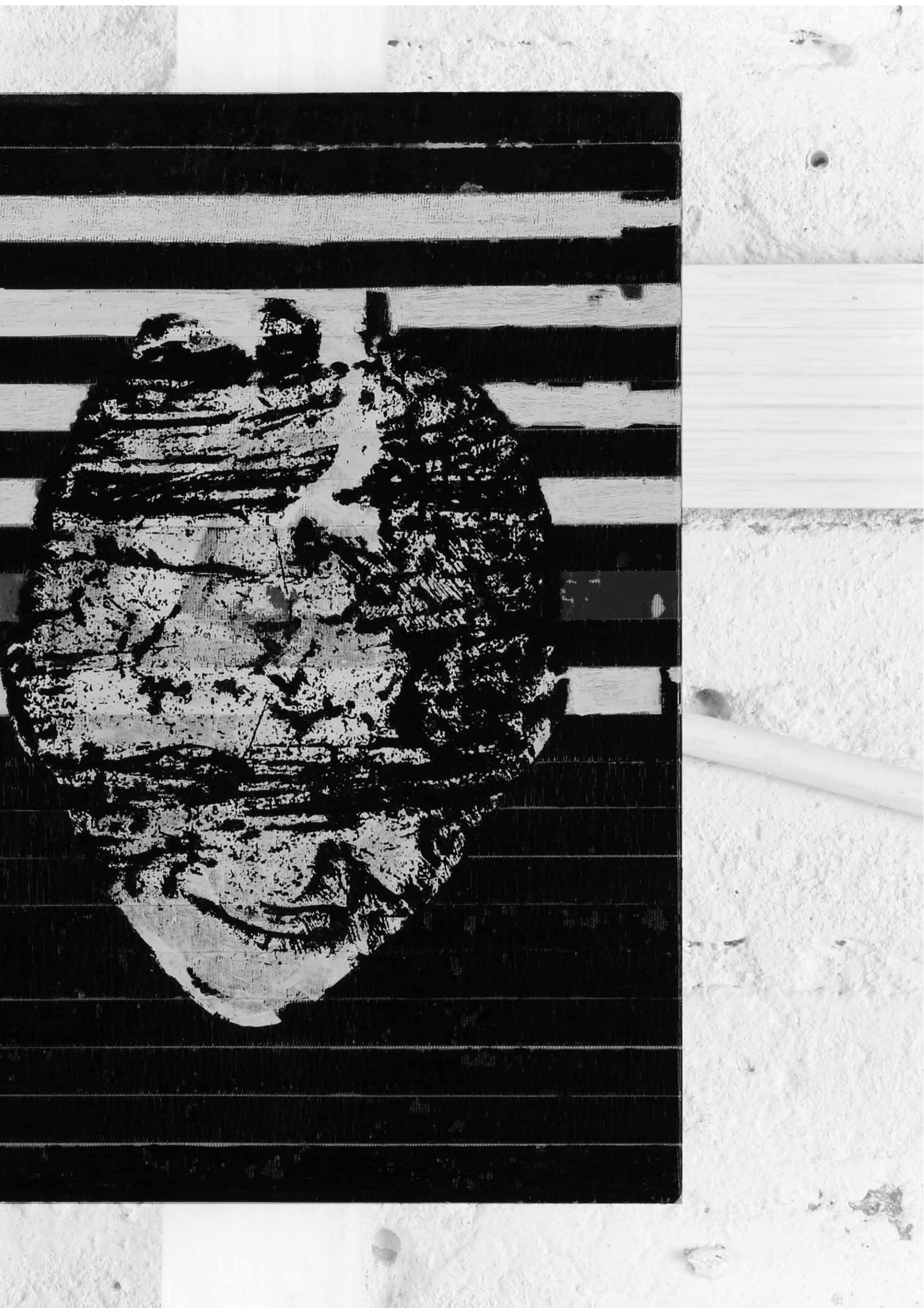
Viu entre Tarragona i Brussel·les.

.....
Fotografia de l'escultura: Marc Coromina.

Febrer. Passejàvem pel *boulevard* de Waterloo i ens vam creuar amb uns *tipos* disfressats de màscara. Nosaltres no ens disfressem mai. Potser la nostra disfressa sigui la roba de cadena de moda barata. En arribar a la Porta de Namur, un gran grup de negres s'ho passaven bé. Les noies venien molt maques, de perruqueria, i tots mostraven els seus blancs somriures. Felicitat amb les mínimes coses. Amor, família, fragilitat, llibertat, bogeria de viure.

Aquelles pells de baniús, fa molt de temps s'havien amagat darrere de trossos de fusta acolorida. Ocultaven la seua por i donaven pas a la màgia i a la sanació de l'esperit i del cos. Les màscares ens fan por perquè darrere hi ha l'àmbit desconegut. Ens aporten amor perquè ens formulen qüestions sobre nosaltres mateixos i sobre el nostre grup i ens ofereixen amistat o seguretat perquè en elles resten tots els records dels avantpassats sintetitzats en una expressió única i que mai canvia. M'ha semblat veure l'ombra del Fantasma que Camina torçar la cantonada. Ensor, Permeke i el Mestre Escultor del Poble Lega (República de Congo).

COL·LECCIÓ BEEP

ART ELECTRÒNIC, DE REUS AL MÓN

// MÀRIUS DOMINGO

El 27 de gener de 2015 la Col·lecció BEEP va obtenir el premi GAC al col·leccionisme que atorga el Gremi de Galeries de Catalunya, amb aquest guardó el jurat premiava una iniciativa inèdita a l'Estat espanyol, ja que es tracta de l'única col·lecció consagrada exclusivament a l'art tecnològic. Andreu Rodríguez, president del grup empresarial Ticnova de Reus, és l'impulsor de la col·lecció vinculada al premi ARCOmadrid-BEEP d'Art Electrònic, que ha arribat aquest any a la desena convocatòria, oferint un recorregut ampli i eclèctic per l'art electrònic, que ofereix propostes molt diverses a un món on els canvis són ràpids i els camins secundaris, solitaris i poc transitats. S'hi acostumen a anticipar tendències que després seran àmpliament reconegudes.

La col·lecció es va iniciar l'any 2006, amb dues peces que eren una declaració d'intencions. La primera era *Time Capsule*, d'Eduardo Kac, una obra de l'any 1997 que expandia el concepte de *body art* amb la introducció d'aspectes vinculats a l'evolució, la memòria i la capacitat de transformar la natura sense una finalitat aparent. Kac es va implantar un microxip a la cama que es pot escanejar i que emet un número d'identificació, un sistema semblant al que utilitzen els propietaris d'animals domèstics per identificar-los i que mai s'havia implantat en un ésser humà. Aquest microxip permet fer-ne un seguiment. El material disponible en la col·lecció documenta l'acció amb fotografies, dibuixos, una radiografia, un vídeo i el dispositiu que es va emprar per realitzar l'implant.

La segona peça és *Independent Robotic Community*, de Ricardo Iglesias i Gerard Kloger –pioners en el camp de la robòtica interactiva–, una instal·lació formada per una comunitat de robots de petit format dividida en dos grups, cada grup emet un seguit de sons propis equiparables a un llenguatge i una certa capacitat de socialització. Els robots es mouen en una retícula limitada, les trobades casuals entre robots ocasionen intercanvis de sons i el creixement de les interaccions, que podem assimilar a un augment de la sociabilitat.

L'any 2007 es van seleccionar *Fascinum*, de Christophe Bruno, i *Brainloop*, de Davide Grassi. Bruno treballa exclusivament amb l'ordinador com a mitjà artístic i presenta en l'obra premiada les deu imatges més vistes i buscades a Yahoo amb actualitzacions cada dos minuts, oferint un joc entre el que els mitjans informatius ofereixen i el que els usuaris d'Internet visualitzen. *Brainloop* és una plataforma interactiva que per-

met barrejar imatges virtuals amb captures de Google Earth.

L'obra guanyadora de l'edició de l'any 2008 va ser *Luci*, de Jose Manuel Berenguer, una instal·lació composta d'emissores sensibles a la llum i al so que adapten el seu patró rítmic per interacció entre les diferents emissores per acabar en un lloc semblant; una metàfora molt poètica de les relacions humanes.

L'obra seleccionada l'any 2009 també ens parlava de les relacions humanes i de la privacitat, es tracta de *The Ekmz Trilogy*, del col·lectiu vienès Übermorgen, que explora aspectes poc divulgats de l'economia digital (la publicitat oculta a Google, la venda de programes a Amazon i la generació de sons a partir de dades al portal eBay).

L'any 2013 es va constituir la New Art Foundation (NAF), presidida per Andreu Rodríguez, amb la missió «d'ajudar la comunitat artística a posicionar noves fórmules tècniques, científiques i conceptuals en l'Art.»

La crítica a l'autoplagi artístic estava present en *The Perpetual Storytelling Apparatus* de Julius von Bismarck i Benjamin Maus, seleccionada l'any 2010; una obra que pot produir infinitat d'obres.

Percepció i reflexió sobre el que realment veiem es combinen en la delicada i poètica peça que va obtenir el guardó de l'any 2011: *Expanded Eye*, d'Anaisa Franco.

L'any següent l'obra seleccionada va ser *Máquina Stella*, de Marcela Armas, una escultura amb components metàl·lics que distribueixen un impuls elèctric de manera desigual ocasionant un petit col·lapse, una aproximació a la sostenibilitat i al repartiment de riqueses en la societat actual.

L'any 2013 la peça *Natura morte*, de Charles Sandison, s'emportava el guardó amb una reflexió sobre la creativitat i els mitjans tecnològics.

L'any 2014, per primera vegada des de la creació dels premis, tres obres van ser guardonades: *On Kawara Time Machine*, de Manuel Fernández; *Ejercicios de medición sobre el movimiento amanerado de las manos*, de Manu Arregi, i *Tropologies II (de l'arxiu del Dr. Ripoche)*, d'Andrés Pachón. Una meravellosa reflexió visual sobre el treball de l'artista conceptual On Kawara, un sofisticat exercici de computació que analitza la gestualitat de la mà i l'anàlisi d'un arxiu fotogràfic per extreure imatges «posthumanes». Una videoinstal·lació de l'any 1973 *M3X3* una peça pionera d'art electrònic creada per Analívia Cordeiro

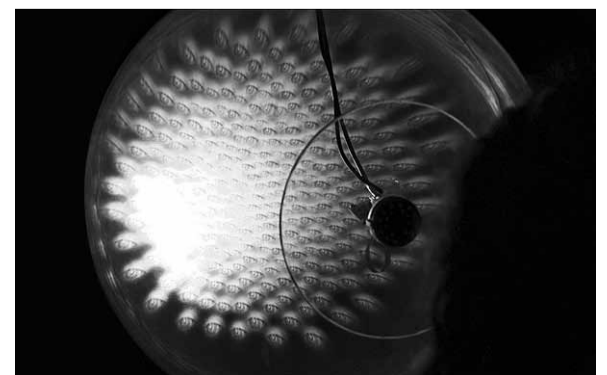
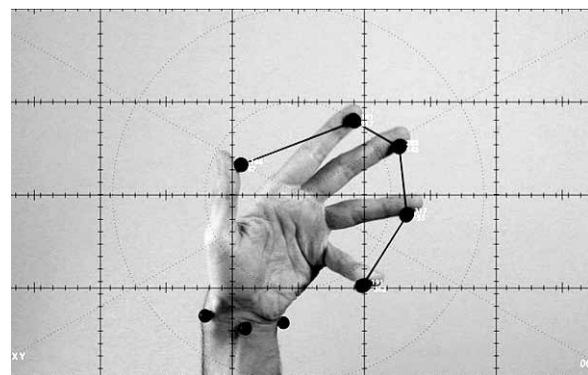
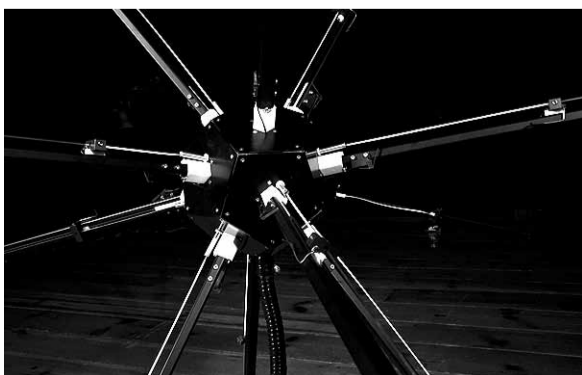
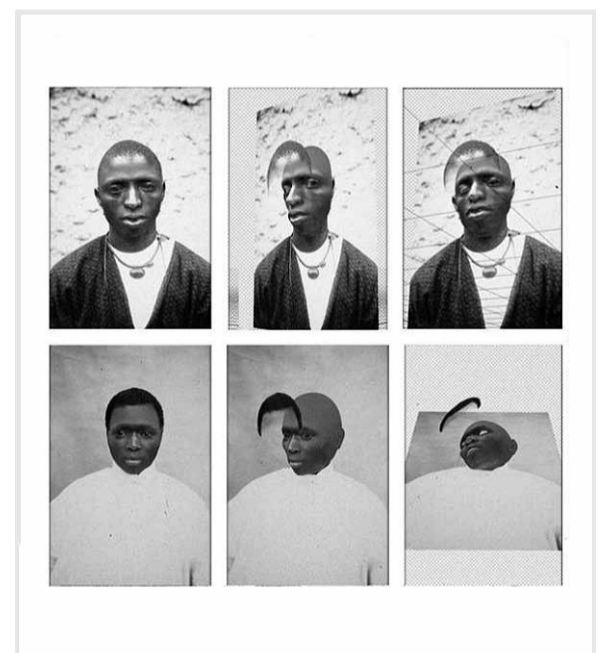
que analitza la dansa amb un programa de computació.

L'any 2013 es va constituir la New Art Foundation (NAF), presidida per Andreu Rodríguez, amb la missió «d'ajudar la comunitat artística a posicionar noves fórmules tècniques, científiques i conceptuals en l'Art, i divulgar i formar la societat perquè sàpiguen apreciar l'Art en combinació amb la Ciència, la Tecnologia i les idees més avantguardistes», amb una clara política d'adquisició d'obres per tal de promoure i impulsar l'art de base, difonent l'art electrònic en tots els àmbits i donant suport als creadors.

Entre les seves iniciatives destaca la producció d'obres vinculades a la investigació i la innovació, el desenvolupament d'una plataforma de Crowdfunding, la creació d'un banc de materials que permetin l'experimentació per part d'artistes i creadors, l'organització de tallers i seminaris, així com el desenvolupament d'un programa que analitzi els problemes de conservació i restauració d'obres.

La fundació vol afavorir acords amb universitats i centres tecnològics, per impulsar grups d'investigació. La New Art Foundation garanteix el futur de la col·lecció, que en aquests moments no disposa d'un espai propi on poder-se exhibir, ni s'ha vist mai de manera conjunta. El grup Ticnova estudia habilitar un espai a la seva seu per poder mostrar les peces més significatives mentre esperem poder veure la col·lecció, en una exposició temporal dins d'un espai expositiu públic de la demarcació el més aviat possible.

Andrés Pachón. Tropologies II (de l'arxiu del Dr. Ripoche), fragment; Marcela Armas. Máquina Stella; Manu Arregi. Ejercicios de medición sobre el movimiento amanerado de las manos; Anaisa Franco. Expanded Eye.

ENTRE LÍNIES. PEDRO PEÑA GIL

// ASSUMPTA ROSÉS

.....
Premi Tapiró de la Biennial d'Art 2014.

Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona.

Del 20 de febrer al 5 d'abril de 2015. dipta.cat/mamt

Un efecte dels premis de pintura és que la participació demostra que aquesta tècnica ancestral encara és viva, hi ha excel·lents artistes que la treballen, exploren un llenguatge que no té fi i que dona peu a noves proposicions. La pintura ja s'ha donat per morta uns quants cops: quan va aparèixer la fotografia; quan la pintura abstracta va semblar portar el llenguatge a una estació final; quan, primer el suprematisme i anys després els minimalistes, van simplificar els elements fins a un essencialisme que semblava no tenir camí de tornada, o quan, més tard, l'art conceptual va posar en qüestió els formats i les funcions convencionals de la creació artística. Malgrat tots els certificats de defunció de la pintura, els artistes continuen produint obres, repeteixen el gest de cobrir una superfície amb línies, taques, textures i colors. Elaboren imatges

amb una varietat de nous i vells recursos, incorporen materials i tecnologies industrials o digitals. De totes aquestes experiències se'n pot dir pintura, encara que freguin límits tècnics.

.....
El dibuix amb xarxes de línies sol ser tot el contrari de la imatge absoluta, crea una atmosfera de complexitat, profunditat, suma de fragments i relativisme.

El malagueny Pedro Peña Gil va guanyar el Premi de Pintura de la darrera Biennial de Tarragona i ara ha portat una exposició individual que ens ha permès veure un ampli conjunt del seu treball. Aquí es posa en context el gran quadre groc cobert de fines línies entrecruades que ens va sorprendre en el concurs per la simplicitat i la pulcritud d'execució. Ara podem veure que les línies són un element primordial de totes les sèries, que a través d'elles treballa el color, la creació de trames i retícules, configura espais i efectes de profunditat. Línies fines, gruixudes, pintades o esgrafiades, regulars, geomètriques o sensibilitzades per la pròpia irregularitat.

Els títols d'obres o d'exposicions de l'artista eviden-

ciem els seus interessos: *Entre líneas*, *Scratch* (Rascades), *Chaos lines* (Línies del caos) o *Rayados*, en són alguns. Les línies no són només un element formal o un recurs plàstic sinó que configuren el discurs, creen una visió del món i parlen d'una apreciació de l'univers com un lloc de juxtaposicions, creuaments, superposicions i entramats.

El dibuix amb xarxes de línies sol ser tot el contrari de la imatge absoluta, crea una atmosfera de complexitat, profunditat, suma de fragments i relativisme. Pot integrar la diferència, la imperfecció i l'error. La referència més directa la tenim en la tècnica tradicional del gravat de punta seca, on precisament les línies són l'únic element per construir les imatges. Amb diferents gruixos i direccions dels grafismes, es dibuixen figuracions complexes que poden ser precises, desdibuixades o expressives. En els seus darrers treballs, Pedro Peña ha incorporat imatges fotogràfiques d'arquitectures. Les utilitza com un fons i cobreix la imatge de fines trames de línies que no esborren la forma sinó que creen una mena d'atmosfera densa, un filtre temporal i sensible que trenca l'objectivitat.

.....
Vistes de l'exposició. Fotografies: MAMT.

THE GREY SQUARE.

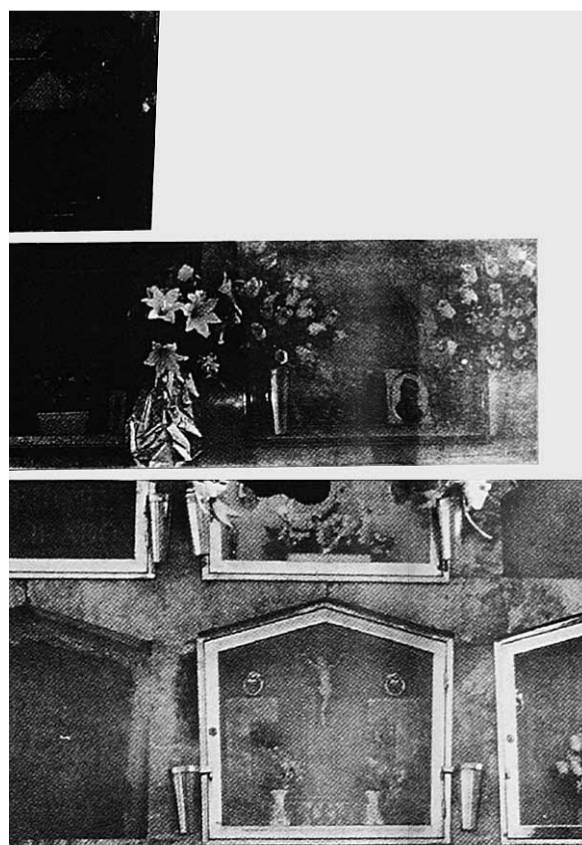
ESPAI DE CREACIÓ CONTEMPORÀNIA

// ASSUMPTA ROSÉS

.....
thegreysquare.org

Des de 2013 la petita galeria/estudi de la part alta de Tarragona va guanyant terreny en l'espai artístic del nostre col·lectiu. El seu objectiu és fer de mediadors i oferir suport a projectes d'expressió i experimentació artística, més interessats en la comunicació i la difusió que no en la promoció comercial. Remarquem que no es defineixen com un centre d'exhibició sinó com un espai de creació contemporània. Antonio Luque i Juan Carlos Lozano, artistes i ara galeristes, no volen gastar energies en la comercialització i deixen aquest efecte com un benefici colateral no previsible de la seva activitat amb els artistes.

La temporada 2014-2015, l'han iniciada amb molta força i il·lusió. Han elaborat un projecte/memòria amb una contundent declaració d'intencions i perfilen amb els fets el seu posicionament conceptual i l'àmbit d'actuació en el qual volen incidir.

Donem una ullada a les exposicions de la temporada: «Origen. Projecte Pàrquing.» Martí Gasull, Yurian Quintanas i Salvi Danés (octubre/novembre 2014).

«Sense Ismes. Laboratori del paisatge.» Taller de Lídia Porcar a l'Escola d'Art i Disseny de Reus (novembre/desembre 2014).

«Laudòmia». Francesc Roig (desembre 2014 / gener 2015).

«Esperant l'Harmagedon». Pau López (gener /març 2015).

Al seu espai web hi ha tota la informació sobre les activitats i els treballs exposats i uns catàlegs en línia que projecten incloure en una publicació conjunta en paper a final de temporada.

Veiem que el seu interès va dirigit als treballs individuals, però també als projectes col·lectius, siguin de creació, formació o agitació. En el fet de traslladar al Quadrat Gris alguns productes, projectes o idees, hi ha una motivació i una finalitat que ells mateixos defineixen com a utòpiques: «[...] la voluntat de canviar les sinergies per les quals travessa el món de l'art. Volem canviar la relació entre els artistes, que sigui més col·laboradora i menys competitiva».

.....
Francesc Roig. Catàleg digital de Laudòmia.

GREG GORMAN.
«A DISTINCT VISION»

Tinglado 1. Port de Tarragona. Del 5 de febrer al 5 d'abril de 2015. gormanphotography.com

Una mostra molt representativa del treball que el fotògraf de les celebritats americà Greg Gorman ha realitzat al llarg dels darrers anys. Les fotografies són realment bones, amb un toc de glamur, potser un pèl fredes i distants, però interessants. Gorman aconsegueix que els posats poc naturals dels seus models expliquin subtilment alguna cosa sobre els personatges que representen, una idea propera a la iconografia catòlica que fa que, a Sant Roc, l'acompanyi un gos i, a Santa Tecla, ens la mostri amb el reliquiari d'un braç a les mans. **MD**

ELLA LITWITZ.
«MONOLITH»

Galeria Silvestre. Tarragona. Del 14 de març al 22 d'abril de 2015. galeriasilvestre.com

Artista israelita resident a Alemanya. Mostra treballs tridimensionals de registre ampli: instal·lacions amb fotografia, escultures de formes constructives (inspirades en l'arquitectura búnquer) i fragments de plantes seques. En paral·lel, dibuixos de petits elements aparentment naturals, propers a les maneres del dibuix científic. La Galeria Silvestre segueix proposant obra de joves artistes estatals o internacionals, de currículum potent, accent subjectiu i molt bona tècnica. **AR**

RAQUEL FRIERA.
«LA SELVA LABORAL»

Espai Jove Kesse. Tarragona. 13 de gener de 2015. tarragonajove.org

Presentació de l'estat del projecte becat per *Transmissions* de El Teler de Llum. El debat amb l'Associació de Persones Actives a l'Atur, el plantejament teòric, el guió del vídeo i les primeres seqüències gravades són només l'inici d'una producció molt complexa. Amb el format d'un documental sobre animals estranys, es presentarà la situació de persones que decideixen afrontar la misèria abans d'acceptar un treball degradant. Enfoc irònic i arriscat d'un tema dramàtic. Necessitarà i mereix més suport econòmic per arribar a destí. **AR**

PEP ESCODA.
«25 ANYS X 25 RETRATS»

Espai Pep Escoda. Tarragona. De l'1 de març al 30 d'abril de 2015. pepescoda.com

Pep Escoda (Tarragona, 1958) té al prestatge més de 20 premis Lux, que atorga anualment, des de 1993, l'Associació de Fotògrafs Professionals d'Espanya. Ha publicat nombrosos llibres amb fotografies de viatges, d'hotels (una de les seves grans passions), de restaurants, botigues, d'arquitectura, de disseny i llibres d'autor. L'any 2012 va exposar a la nostra ciutat, a la Fundació Caixa Tarragona, però abans ho havia fet a Barcelona, a València, a Madrid, als Estats Units, a Alemanya... Es fa difícil fer un resum dels darrers 25 anys de trajectòria professional i artística en tan poc espai, aquests mesos l'artista enceta una sèrie d'actes en què vol analitzar i compartir la feina feta. **MD**

JOSEP M. ROSSELLÓ.
«TEORIA DE LA DESTRUCCIÓ»

Tinglado 1. Port de Tarragona. Del 22 de gener a l'1 de febrer de 2015. espairossello.com

Durant 10 dies l'artista ha retallat, formant fragments de la mida d'un foli, tres de les monumentals teles pintades a principis dels anys vuitanta per a l'espectacle *La pascua flamenca*, en el marc del Festival de la Pasqua que va tenir lloc a Roma l'any 1984. Recuperades i restaurades fa deu anys, el pintor va decidir «destruir-les» i, alhora, convidar diferents artistes joves a pintar els espais que es van anar buidant. Els visitants es podien emportar –amb un donatiu voluntari– un fragment de la tela, que el mateix artista signava i dedicava. El fotògraf Pep Escoda ha estat documentant el treball. Fa anys que ho dic, si Rosselló no estigués a Tarragona, algú l'hauria d'inventar. **MD**

CICLE «TRETS ENMIG DEL CONCERT»

Arts Santa Mònica. Barcelona. Del 21 de gener de 2015 al 10 de gener de 2016. artssantamonica.cat

Durant tot el 2015, l'Arts Santa Mònica acull el cicle «Trets enmig del concert». De la distància correcta a la proximitat, un programa d'exposicions a cura de Cèlia del Diego al voltant del treball de sis artistes que projecten una mirada crítica i transformadora de la realitat. El programa s'ha obert amb «Públic objectiu» de Daniela Ortiz, «No hi ha espectadors» del col·lectiu Democràcia, i seguirà amb el treball de Núria Güell, Frederic Perers, Cristina Lucas i María Ruido. El cicle obre diàlegs amb cada proposta a través de micro-Ravals, un projecte de mediació amb entitats, centres educatius i veïns del barri a càrrec de Cristian Añó (Sinapsis), i Implic/Accions, un cicle d'activitats en relació amb cada exposició a càrrec de Jordi Ribas. **PC**

**ENRIC LLEVAT, NIL BARTOLOZZI,
PATRÍCIA DAUDER, BRUNO OLLÉ.
«ESTRANYAMENTS»**

Sala Fortuny. Centre de Lectura de Reus.
Del 20 de març al 10 d'abril de 2015.

A Reus, sense espais públics que ofereixin una programació estable d'art contemporani, el Centre de Lectura recupera el seu paper de resistència i aixopluc. Ofereix mostres on els artistes locals poden dialogar amb altres creadors i els aficionats gaudir d'obres de primera línia. La darrera exposició del cicle «Intempèries» —que es va inaugurar el 9 de gener— explora les relacions que establim amb el que ens envolta, ja siguin idees, persones o paisatges, i que tradicionalment canviaven molt lentament. Bones peces, ben seleccionades, suggeridores i amb capacitat d'establir un ric diàleg amb el visitant. **MD**

JOAQUIM CHANCHO. «ESTAMPES»

Espai d'Art Pere Pruna del Museu de Montserrat.
Del 10 de novembre de 2014 al 15 de març de 2015.
museudemontserrat.com

L'Espai d'Art Pere Pruna del Museu de Montserrat ha presentat l'exposició «Estampes», una selecció de l'obra de Joaquim Chancho (Riudoms, 1943) comissariada per Antònia Vila. Es tracta d'una selecció d'una quarantena d'obres realitzades entre els anys 1972 i 2013, elaborades per ell mateix amb diferents tècniques i també d'obres fetes en col·laboració amb artistes i diferents tallers d'arts gràfiques de Barcelona. La mostra inclou una sèrie de 9 aiguaforts en color que són evocació i homenatge a Montserrat i on són ben presents elements clau de l'univers de l'artista: l'espai, el color, la geometria, el ritme, la síntesi i simplificació de les formes. **PC**

**MANS: VITALITAT CREATIVA
AL TERRITORI**

Tarragona. Departament de Cultura.
Serveis Territorials a Tarragona, 2015.

Catàleg que recull les exposicions realitzades a la seu dels Serveis Territorials del Departament de Cultura a Tarragona entre finals de l'any 2013 i març del 2014. Una visió pluricomarcal i pluridisciplinària (arts visuals, literatura, música i arts escèniques) de la creació a casa nostra, amb una certa dispersió, però amb la voluntat d'oferir una mostra representativa del que s'està fent a casa nostra. Molt coherent el treball comissariat per Aureli Ruiz amb els artistes del Baix Camp, potser la idea de comptar amb un comissari es podria ampliar a la resta de comarques participants. **MD**

**MANUEL ALCALÁ.
«ESPAIS VITALS CINÈTICS»**

Pati del Palau de la Diputació. Tarragona. Del 6 de febrer
al 15 de març de 2015. malcalasanchez.com

Amb un llenguatge que combina colors i línies, construint peces molt artesanals, Manuel Alcalá (Benalúa de Guadix, Granada, 1948) busca la simplicitat de les formes després d'una llarga recerca formal. La complexitat de l'art geomètric i l'opció per formats grans diuen molt de l'ambició d'aquest artista autodidacta que tracta cada peça amb una combinació de lleugeresa (espais buits, fons plans i tridimensionalitat quasi escultòrica) i solidesa (materials nobles, aparença industrial, traç que sembla continuar més enllà del marc) fins a aconseguir acabats on la mà de l'artista deixa la seva petja a cada pas. **MD**

GERARD BOYER. «TOSHIBU»

Galeria Eduard Virgili. Tarragona. Del 6 de març
al 10 d'abril de 2015. gerardboyer.info

L'estiu passat Kowasa Gallery, la galeria barcelonina dirigida per Hubert de Wangen, tancava les seves portes després de 17 anys amb «Toshibu», de Gerard Boyer (La Cala, Baix Ebre, 1974), dintre del Festival Docfield'14. Boyer va estudiar Fotografia Artística a l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tarragona, i ha obtingut diferents reconeixements. Fotografies en blanc i negre fruit d'un viatge al Japó realitzat l'any 2012, imatges que exploren la ciutat buscant racons amagats i persones solitàries que caminen o vagaregen, gent que fa temps. La pausa just abans de començar a fer una tasca diferent. Es pot fotografiar el silenci? Sí. Gerard Boyer ho fa. **MD**

ROSA CIURANA. «UNIVERSUS»

Tinglado 4. Port de Tarragona.
Del 12 març al 12 d'abril de 2015.

L'exposició ens remet a les bases de l'informalisme, fins i tot ens ha fet pensar concretament en Guinovart, per l'estimació sensual dels materials i la voluntat de sortir de la pintura plana per la via del collage o de la instal·lació. En els quadres la taca de pintura es valora per la pròpia materialitat, més que pel color o la forma. El fet de procurar que la imatge es construeixi per processos físics, facilitant la interacció de diferents materials, sempre produeix ressons de cosmogonies. S'ajusta bé el títol «Universus» al conjunt de l'exposició i al sentit unitari de l'acurat muntatge expositiu, comissariat per Màrius Domingo. **AR**

L'STROBE ABORDA L'ABSURD

// ANNA ZAERA

.....
STROBE. IX Festival de Vídeo i Art Digital. Lo Pati.
Centre d'Art Terres de l'Ebre. Amposta. Del 24 de gener
al 21 de març de 2015. lopati.cat

Gilles Lipovetsky diu que la societat postmoderna és la societat humorística. Però no perquè sigui una societat crítica, sinó més aviat al contrari. Veu l'humor lligat al nihilisme. Com si l'artista que utilitza l'humor ja no volgués oposar-se a les normes serioses —l'estat, la pàtria, la religió o la família—, sinó que simplement hi passés per sobre, mentre s'enrotlla una cigarreta de picadura. En una època en què els mitjans de comunicació parlen de crisis socials i individuals, el Festival de Vídeo i Art Digital Strobe continua reflexionant sobre l'humor i la seva expressió física directa: el riure. Enguany ho ha fet posant l'accent en el concepte de l'absurd, aquella forma d'humor més extrema, més inconnexa, la que més arrisca fins al punt de boicotejar les

cadena de significat i produir vertaders curtcircuits en tota lògica racional. Els estereotips, els ídols, els tòtems o la cultura de l'oci són alguns dels punts de fuga als quals han acudit els comissaris Xavier Zambrano i Blai Mesa per retratar el desànim dels nostres dies a través d'un conjunt de propostes que enguany han anat des del monòleg, fins a la instal·lació, passant pel taller o la projecció d'una

.....
Els estereotips, els ídols, els tòtems o la cultura de l'oci són alguns dels punts de fuga als quals han acudit els comissaris Xavier Zambrano i Blai Mesa

pel·lícula. Les conseqüències de la crisi econòmica convertides en un deliri gore en la pel·lícula d'Isaki Lacuesta: *Murieron por encima de sus posibilidades*; la crisi del món de l'art a Espanya retratada per Carles Congost a través d'un homenatge al cine B de terror europeu; el buit existencial i l'absència de referents

en la instal·lació de Momu & No Es; Pierrick Sorin deconstruint la seva pròpia imatge d'artista a través de l'autoretrat burlesc o Oriol Nogués convertint en absurda la història de la humanitat, han estat algunes de les obres que ha acollit el Centre d'Art d'Amposta. També les tècniques o la posada en escena han tingut un paper decisiu en aquesta edició del Strobe. Per una banda, el *footage* —la reutilització del material ja enregistrat per elaborar discursos nous com una crítica a la voràgine productiva— ha estat present en *El ojo en la paja*, l'obra de Zoraida Rosselló. I, per l'altra, l'*ultrashow* de Miguel Noguera ha suposat l'evidència, també, del trencament de l'espectacle entès com una successió de plantejaments lògics. Ja ho deia Freud que l'humor era conseqüència del malestar. Una bona forma de convertir el dolor en imatges acolorides i festives.

.....
Oriol Nogués. Frame de l'obra Teatre Apocalíptic; Momu & No Es. Frame de l'obra Mohai; Pierrick Sorin. Fragments d'obra. Fotografies: surtdecasa.cat i Bestué&Vives.

«DÈRIA»: NOU CICL A LA CAPELLA DE SANT ROC DE VALLS

// PATRÍCIA CARLES

.....
Cicle «Dèria». Del febrer de 2015 al juny de 2016.
Anna Dot. «Exercicis d'equilibri per a un niu».
Del 14 de febrer al 26 d'abril de 2015. capellasantroc.cat

Des del febrer del 2015 fins al juny del 2016 l'espai d'art contemporani de la Capella de Sant Roc de Valls presenta el cicle «Dèria», comissariat per Marina Vives Cabré. «Dèria» entesa com a convicció personal, com a pensament propi: «Copsar la força de tot impuls, alimentar-la, fer-la gran. Posar en valor l'especificitat radical, lliure de paràmetres i codis preestablerts.» A partir d'aquí, «Dèria» es presenta com una aproximació al treball de sis artistes, ens explica Marina Vives, «amb idees o treballs que mostren una línia o discurs molt propi, que es mantenen amb un caràcter o una metodologia gairebé obsessiva en el seu desenvolupament narratiu». Anna Dot, Enric Farrés i Duran, Pep Vidal, Ciprian Homorodean, Laura F. Gibellini i Regina de Miguel presentaran una intervenció pensada en la majoria dels casos específicament per a l'espai de

la Capella, on el discurs de cada proposta estarà obert a múltiples diàlegs a través de les accions que es programaran simultàniament.

.....
Anna Dot presenta una instal·lació on reuneix dos elements constants en el seu treball: el tractament de l'element textual i el seu context geogràfic.

El cicle s'ha obert amb «Exercicis d'equilibri per a un niu», d'Anna Dot (Torelló, 1991). A partir d'un relat oral sobre l'intent recurrent d'una parella de tudons de construir un niu sobre uns cables elèctrics, Anna Dot presenta una instal·lació on reuneix dos elements constants en el seu treball: el tractament de l'element textual i el seu context geogràfic. L'exposició inclou dues activitats: «Taller de nius amb fórmules aleatòries», adreçat a nenes i nens a partir de 6 anys i que l'artista ha dut a terme amb l'ornitòleg vallenc Màrius Domingo (7 de març), i una visita comentada amb l'artista i la comissària del cicle (11 d'abril a les 12h).

Fragment de la instal·lació. Fotografia: Polarizador Studio.

JEP CERDÀ I L'ESCLTURA SONORA

// ANTONIO SALCEDO

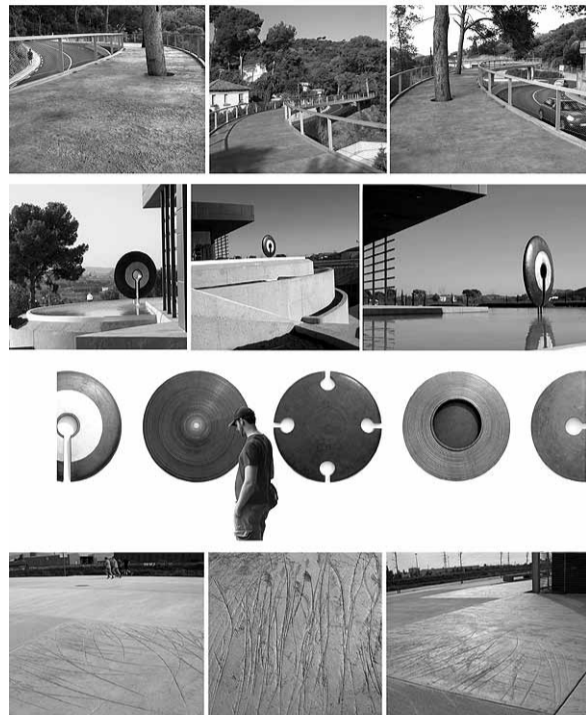
Josep Cerdà (Tarragona, 1954) té una àmplia trajectòria com a professor de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, de la qual és catedràtic d'escultura, i com a escultor, amb nombroses exposicions nacionals i internacionals. En els darrers anys ha orientat el seu treball vers l'escultura ambiental, escultures de les quals destaquem el seu extens treball per al Parc de Collserola, fet en col·laboració amb l'arquitecta Andrea Ortega (un projecte seleccionat a la Biennial Europea del Paisatge, exposat a la Triennial de Milà); el recorregut per a invidents a la Tossa de Montbui, a l'Anoia, i el conjunt de 8 escultures a Los Molles, Xile.

L'espai de l'escultura sonora

Paral·lelament, i més o menys des de l'any 2006, ha desenvolupat una extensa activitat en el camp de l'escultura sonora, treball en el qual ha aconseguit un ampli reconeixement. És en aquest tema en el qual centrem el nostre article.

L'origen d'aquest interès per l'escultura sonora, va ser una assignatura que l'any 2001 Jep Cerdà donava a la Facultat de Belles Arts de Barcelona i que va anomenar Laboratori del Caos. En ella, a partir de la teoria del caos proposava la relació entre l'art i la ciència. Va pensar que si hi ha científics que treballen com a artistes per aplicar-ho a la ciència, podia proposar als seus alumnes emprar el plantejament no lineal de la ciència per aplicar-lo a l'art. Va partir d'un element important en la teoria del caos: els fractals. La seva idea consistia a relacionar els fractals des del punt de vista artístic amb la teoria combinatòria i treballar-los des de la música minimalista i, en particular, des de l'obra de John Cage. D'allí va sorgir el Laboratori d'Art Sonor, que té com a objectiu escoltar i experimentar els sons, i el màster d'Art Sonor des del punt de vista de les arts plàstiques. A les seves classes es barregen músics experimentals i artistes plàstics, això aporta una gran ri-

quesa. Els artistes fan els instruments, més ben dit les escultures sonores que els músics toquen, fet que els ha permès realitzar diversos concerts. Jep Cerdà és el director del màster i el seu coordinador és Josep Manel Berenguer, un dels precursors de l'art sonor a Barcelona; altres punts del màster són la musicòloga i experta en John Cage, Carme Pardo, i Francesc Dalmau, catedràtic d'acústica de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona.

La trobada amb François Baschet

La relació de Jep Cerdà amb François Baschet, considerat el pare de l'escultura sonora, va sorgir d'una manera del tot inusual. Jep va decidir posar-se en contacte amb la Fundació Baschet a París i es va trobar amb la sorpresa que Baschet vivia retirat a Barcelona amb la seva dona. La recepció per part de l'artista francès fou magnífica i, al cap de poc, ja estava amb ells a la Facultat de Belles Arts de Barcelona. Durant més de dos anys va anar gairebé

cada setmana a la Facultat. La relació va ser tan fructífera que va deixar tot el seu llegat a la Universitat de Barcelona: estudis, documents, dibuixos, plans... un llegat molt valuós per al laboratori. Baschet va autoritzar el personal del laboratori a ser els encarregats de les restauracions de les seves obres, una feina que va començar amb les obres que havien estat exposades a la Exposició Internacional d'Osaka de 1970. A la Facultat funciona el taller d'escultura sonora que porta el seu nom, coordinat per Martí Ruiz, el qual desenvolupa les tasques de difusió i recerca de l'escultura sonora Baschet.

Xarxa Nacional i internacional

El laboratori està integrat dins d'una xarxa nacional en la qual participen tres universitats que comparteixen la documentació i les experiències, integrada per la Facultat de Belles Arts de la UPC de València, amb Miguel Molina; la Facultat de Belles Arts de la Universitat del País Basc, amb MiKael Arce, i la Facultat de Belles Arts de Cuenca de la Universitat de Castilla-La Mancha, amb Jose Antonio Sarmiento, que és l'iniciador dins del camp acadèmic. En l'àmbit internacional, treballen amb la Universitat Autònoma de Mèxic, la Universitat Nacional Estatal Paulista del Brasil i acaben de començar a establir relacions amb universitats de Colòmbia, fets que evidencien l'interès i la importància que aquesta activitat artística interdisciplinària té tant en el camp acadèmic com en el de la creació.

Fins ara són moltes les experiències que han tingut i els projectes que han desenvolupat des del laboratori. Destaquem el concert que varen fer al barri de les Galeries de Beijing el mes d'octubre de 2014: «Jin Si Nan The Sound Expression of 3000 years», amb una escultura dissenyada per Jep Cerdà i amb la interpretació musical de Martí Ruiz. Jep Cerdà, a més, continua portant a terme el seu projecte personal, com les set escultures sonores que va crear per a un parc públic, dissenyat per Andrea Ortega, a la ciutat xinesa de Chang Jiang.

Curriculum visual; Jep Cerdà construint una escultura sonora a Beijing; Representació al Taller. Fotografies: Jep Cerdà.

NO TOT PASSA AL MACBA

// PILAR BONET

La frase és una observació i al mateix temps una afirmació. També una obvietat. Però malgrat el meu defici literari és un enunciat que si esborres la negació passa a ser un eslògan perillós. Les institucions barcelonines són la plataforma més visible i activa de producció i promoció artística, però vull insistir en la necessitat que les rodalies siguin conegudes i tinguin el suport que els cal per portar a terme programes d'exposicions, laboratoris de treball i la visibilitat d'artistes i gestors que allà hi treballen. Sempre he reclamat atenció pels projectes que emergeixen defora la capitalitat. Recordo la decepció que van tenir els responsables del Centre d'Art i Natura de Ferrera (ferreracancat), espai de treball al cor dels Pirineus catalans, quan van saber que els reduïen la ja escassa subvenció pública per portar a terme el seu projecte de residència de treball per a artistes i investigadors d'arreu del món. Quin era el motiu? Doncs, senzillament, que els assessors que decidien les aportacions econòmiques de la Generalitat mai en la seva vida havien estat al centre. Un expert ha de saber què passa fora de Barcelona, també.

Més enllà de la capital hi ha una xarxa de centres de producció que gestionen activitats que hem de tenir molt en compte a l'hora de presentar la cultura del nostre país i fer-ne una adequada difusió. No tot passa als grans museus, nombrosos projectes autogestionats van escrivint la història de l'art del territori. Amb més o menys fortuna, les

múltiples activitats que es gestionen defora les grans institucions mantenen el pols de l'art i la cultura contemporània a Catalunya. Donen suport a autors, ara joves o emergents, que tenen aquí les primeres oportunitats. Sense tota aquesta maquinària d'entusiasme i complicitat potser el futur dels museus no existirà. El web Xarxaprod.net ofereix informació sobre els espais de creació i producció de Catalunya, iniciatives que la crisi i la desídia política tanca a cop d'ignorància i premeditació. També són un punt de debat i denúncia que cal atendre si creiem que no tot passa al MACBA.

No tot passa als grans museus, nombrosos projectes autogestionats van escrivint la història de l'art del territori.

Associats d'aquesta xarxa o treballant de manera independent, altres espais emergeixen en diferents ciutats requerint nous mapes per atendre l'art i la crítica catalana. Aquest és el cas de dues iniciatives recents. Per una banda, el projecte La Destileria a Mataró (ladedstileria.com), un centre que ofereix espai per treballar, reflexionar i gaudir a artistes i usuaris plantejant tallers de creativitat per a totes les edats i necessitats. Una iniciativa privada que busca l'encontre entre les arts visuals, la dansa i la música amb ganes d'integrar i promoure experiències en comunitat. Per l'altra, la proposta de La Puntual (lapuntual.org), a Sant Cugat del Vallès, que planteja allotjar artistes i afavorir mostres i experiències que transfereixin recerques amb un guió conceptual de revisió constant dels marges de l'art, la

història o les literatures. El nou espai s'ubica dins del recinte del Mercantí i aprofita el veïnatge per convidar-nos a fer una altra ruta imprescindible fora de Barcelona.

A prop de Tarragona cal destacar la iniciativa Pàrquing (parquing.blogspot.com.es) als Pallaresos. Des del 2011 porten a terme activitats vinculades a la producció i difusió del món de la imatge. La fotografia és el centre argumental i les propostes són intermitents, però molt interessants i deslliurades de convencions institucionals. També vull subratllar l'empenta de l'espai de la Capella de Sant Roc a Valls, una iniciativa que convida joves artistes i comissaris a plantejar recerques mai subsidiàries del mercat artístic. En aquesta línia numantina de resistència destaca la proposta de Terrassa Comissariat, que permet exercicis d'exploració i debat crític sense censures ni dimissions, que també cal defensar en tot moment. Si és cert que no tot passa al MACBA, per què no atenem els múltiples projectes més enllà de la capital? El bon temps arriba i ens convida a noves rutes culturals.

Vista de la mostra «La Gran Exposició de Marcel Duchamp». Fotografia: La Puntual.

ENTRE LLENTIES I CENDRES

// CÈLIA DEL DIEGO

Jana Sterbak. «Una presència». Museu de Montserrat. Del 27 de novembre de 2014 a l'1 de març de 2015. museudemontserrat.com

Llavors, la madrastra abocà un plat de lleties entre les cendres de la llar de foc i amb premeditació malsana reptà la seva fillastra que les destriés en un temps rècord si volia anar al ball... Aquesta és l'escena que evoca *Cinderella*, l'obra inèdita que Jana Sterbak presenta al Museu de Montserrat i amb la qual assenyalen les pressions a què es veia sotmesa la Ventafocs i el seu instint de superació, alhora que la tensió entre la por i el desig, inherents a la condició humana, que vertebraven tota l'exposició. Cigrons d'orfebreria que l'artista separa d'entre altres llegums secs a l'interior d'un vas romà de la col·lecció de l'Abadia de Montserrat, en una intervenció irreplicable que prefigura també la singularitat de la mostra «Una presència», a cura de Teresa Blanch, en la qual les creacions de Sterbak es dilueixen subtilment entre gravats, talles i objectes del tresor que la pròpia artista ha seleccionat del fons del Museu.

El resultat d'aquesta experiència és una exposició atemporal que desplega noves narratives sobre la fragilitat del cos i l'artificialitat de les seves representacions,

les inquietuds humanes per cercar l'espiritualitat i la dimensió minúscula de l'ésser en relació amb el cosmos.

Measuring Tape Cones, 1979 —la peça més antiga de Jana Sterbak que es pot veure a Montserrat—, és una de les múltiples pròtesis amb les quals l'artista al·ludeix a la incomoditat i la contenció a què ens sotmet la fisicitat.

Les creacions de Sterbak es dilueixen subtilment entre pintures, talles i objectes del tresor.

Una cinta mètrica de sastre cargolada sobre ella mateixa i estirada fins a formar un con esdevé, a *Cone on hand*, un garfi que, alhora delicat i agressiu, prolonga el braç i n'immobilitza la mà. L'artista recorre sovint a personatges de la mitologia clàssica per proposar escultures portàtils en estat de latència que, precisament, assenyalen l'absència dels cossos que un dia els infongueren vida i dels quals només resten testimonis fotogràfics. En aquesta línia dissenya ginys aparentment paradoxals com una motxilla de pedra o un flascó contenidor de suor i indumentàries que il·lustren la contradicció entre naturalesa i convenció com ara una samarreta amb pèl humà o un vestit confeccionat amb carn. La qualitat efímera dels materials emprats en les creacions escultòriques de l'artista i el seu interès per deixar-ne registre documental deixen entreveure els seus conflictes entre la fascinació pels pro-

cessos de transformació i de degradació incontrolables i l'obstinació per la retenció d'imatges i sensacions.

Al Museu de Montserrat, els retrats del cos vestit de Sterbak són flanquejats per icones russes, aiguaforts de Rembrandt i una acurada selecció d'imatgeria de la Mare de Déu; les seves vestimentes, perfectament integrades entre casulles, mitres i corones, i els seus delicats envasos comparteixen vitrines amb mòmies, reliquiàries i bosses de corporals d'altar. En el veïnatge, uns i altres es resignifiquen recíprocament i assoleixen una relació tan íntima que resulta molt complex destriar, d'entre les lleties i les cendres, les peces de Jana Sterbak d'aquelles de la col·lecció montserratina.

Vista de la mostra al Museu de Montserrat. Fotografia: Abadia de Montserrat.

«LA BÈSTIA ÉS EL SOBIRÀ»

// IMMA PRIETO

.....
 «La bèstia i el sobirà». Museu d'Art Contemporani de Barcelona. Del 19 de març al 30 d'agost de 2015. macba.cat

Poques vegades el títol d'una exposició s'ha desvetllat tant adient: «La bèstia i el sobirà». Qui és la bèstia i qui, el sobirà? L'exposició que ha permès obrir una sèrie de qüestions al voltant de les polítiques culturals i dels procediments que operen en la gestió de continguts de les nostres institucions culturals. I ens n'ha donat la resposta: la bèstia i el sobirà són les dues cares d'una mateixa moneda. Dues màscares que amaguen el rostre del poder, sense més.

En els darrers dies s'ha parlat molt al respecte, en motiu de la polèmica generada per tots els esdeveniments al voltant de l'exposició que esmentàvem al principi.

Per fer-ne cinc cèntims: Dos dies abans d'inaugurar la mostra, el dilluns 16 de març, el director del MACBA, Bartomeu Marí, pren coneixement de l'existència d'una peça, aparentment, polèmica: la peça en qüestió és una escultura de l'artista austríaca Ines Doujak i porta per títol *Haute Couture 04 Transport*. La peça forma part d'un arxiu que intenta plasmar la relació asimètrica entre Europa i Amèrica Llatina. L'obra mostra un home a quatre potes, amb forces semblances amb el rei Joan Carles I, sodomitzat per l'activista Domitila Barrios de Bolívia, que, al seu torn, és penetrada per un gos. Les tres peces apareixen sobre un jaç de cascos militars oxidats.

La peça ni és polèmica ni enriquidora, des del meu punt de vista. Però dins els interrogants que es planteegen, no amb els fets en si, sinó amb qüestions més delicades: permetria una institució Alemanya que un artista espanyol mostrés els seus mandataris sodomitzats? El poder és, allà i aquí.

S'inaugura, no la mostra, sinó un debat entre el director i l'equip curador format per Valentín Roma, conservador en cap del centre; Paul B. Preciado, cap de programes públics; Iris Dressler i Hans D. Christ, ambdós responsables del Württembergischer Kuntsverein de Stuttgart, institució que coprodueix el projecte juntament amb el MACBA.

Un dia després, com que no s'arriba a un acord, el director anuncia la no obertura de l'exposició. Invisibilitat no només de la peça, sinó de tota la trentena d'artistes. El debat surt fora del Museu i entren en joc tots els professionals que conformen l'art contemporani a Catalunya, encapçalats per la plataforma que agrupa totes les associacions del sector. Es fa ressò mediàtic de les desavinences i comença a esclatar la bomba que des de fa anys s'amaga darrere els murs del Museu.

Després del conflicte públic, el director rectifica i, el dissabte 21 de març de 2015, s'obre la mostra al públic amb tots els continguts que els seus comissaris van establir. En teoria (tots sabem que el Patronat té el seu pes, el Pes) Bartomeu Marí permet que els ciutadans veiem qui i què és la «bèstia» i el «sobirà», juntament amb una carta en la qual posa el seu càrrec a disposició del Patronat.

El dilluns 23 els dos comissaris interns són acomiadats i s'anuncia un concurs públic pel càrrec de director: guillotinata a tres bandes.

Qui controla el MACBA? Només poders polítics i econòmics? Per què els professionals del sector no tenen ni veu ni vot en les decisions de la institució?

El problema no és només si un director pren la decisió correcta. No oblidem que parlem de professionals que han de dialogar i negociar continguts. La mostra s'havia d'obrir tal i com la va pensar l'equip curador i, per descomptat, és injust l'acomiadament. Bartomeu Marí va prendre una decisió errònia. Però, ¿ha decidit també el seu futur i el del seu equip?

Si realment volem la veritat, la qüestió és saber qui pren les darreres decisions i és aquí on esclata l'entramat polític que hi ha darrere la institució.

El problema, com sempre, és que cap dels noms propis que protagonitzen els titulars permeten parlar de res

ponsables. Els subjectes visibles no permeten parlar de bèsties i sobirans. La mostra està inspirada en un dels seminaris, posteriorment publicats, del filòsof francès Jacques Derrida, aprofundida en una llarga tradició de pensament sobre les relacions de la força i del dret, on una espècie de taxonomia de les figures animals de l'àmbit polític i de la sobirania pren rellevància. L'exposició, ja inaugurada, explora les lògiques de submissió de la bèstia sota la sobirania política. El més interessant és pensar com, no l'animal, sinó una conducta animal en relació amb el despotisme, ens permet parlar d'una analogia entre ambdós. La bestialitat del sobirà. El que hem viscut nodreix la vigència del programa i demostra la necessitat de propostes com aquestes, on es constata que, com al *Leviatan* de Hobbes, la bèstia és el sobirà.

.....
Léviathan, de Thomas Hobbes.

**AIXÒ... BÉ... HUM... PERDONEU.
QUINA ERA LA PREGUNTA?**

// JORDI MARTORELL

.....
Biennal d'Art i Gastronomia de Cambrils. Sala Àgora. Cambrils. Del 6 de desembre de 2014 a l'1 de febrer de 2015. cambrils.cat

El 6 de desembre de 2014 van lliurar-se els premis de la 1a Biennal d'Art i Gastronomia de Cambrils. L'exposició de les 18 obres seleccionades es va poder visitar fins al mes de febrer. El primer premi va ser per *Pulpo seco* de Jesús Movellan Prieto i l'accessit per *Més de dues-centes maneres de menjar-se un plàtan* de Joan Codina Donaire.

Un dels atractius de Cambrils és l'oferta gastronòmica. En tota la demarcació, l'expressió: «Anem a sopar a Cambrils?» és un clàssic. Restaurants de tota mena poblen el passeig marítim i el centre amb propostes per a tots els gustos. La regidoria de cultura cambrilenca vol subratllar el valor cultural de la gastronomia per potenciar aquest actiu que s'afegeix a l'oferta de sol i platja, i consolidar la cuina de Cambrils com un producte de turisme cultural.

Però què es demana als artistes i a les seves obres? Sembla que per aconseguir que la gastronomia de Cambrils s'enriqueixi amb les connotacions que es deriven del maridatge amb l'art, la convocatòria hauria d'esdevenir una referència respecte de la confluència de l'art i la gastronomia actuals. Per aconseguir aquest objectiu, la pregunta seria: Com pot ser la relació de l'art actual amb la gastronomia? I la Biennal, la plaça on s'efectués aquest debat, on s'exposessin propostes per a una aproximació contemporània de les dues disciplines. I, per actuar en context, hauria de facilitar projectes de col·laboració entre els dos sectors a casa nostra.

D'ençà de la *nouvelle cuisine* hem assistit a la consolidació de la cuina com a subjecte cultural i la presència de Ferran Adrià a la Documenta de Kassel va certificar l'arribada dels fogons al panteó de les Belles Arts.

Hem assistit a fenòmens com la proliferació de restaurants ètnics als centres de les ciutats, l'aparició dels conceptes Km 0, *fast food* i *slow food*, dieta mediterrània, aliments de 5a gamma i els productes ecològics. Hem vist com la cuina vegetariana es popularitzava i emergien la macrobiòtica i la crudivegana. La cuina catalana s'ha situat entre les primeres cuines mundials, els programes i llibres de cuina s'han multiplicat i ens hem familiaritzat amb la bulímia, l'anorèxia, les llavors transgèniques, l'obesitat mòrbida, els greixos insaturats, saturats i hidrogenats. Els menjadors socials, la Thermomix, els bancs d'aliments, els microones, el colesterol, les estrelles Michelin, la cuina al buit, la guia Penguin i la dieta de la carxofa dibuixen un escenari que no té cap relació amb el de fa 50 anys.

I ara, repetim la pregunta. Quina és, pot ser o ha de ser la relació de l'art actual amb la gastronomia?

Històricament, la relació entre cuina i pintura ha estat l'ornamentació dels estris i la representació d'aliments. Trobem plats amb delicades ornamentacions a la ceràmica neolítica i representacions d'aliments a les tombes dels faraons.

Mentre la representació de símbols en els estris de cuina responia a una intencionalitat màgica, religiosa o decorativa, la representació d'aliments volia deixar constància de la riquesa dels propietaris o era una ofrena per als déus o per acompanyar el difunt en el seu trànsit.

Amb l'aparició de la burgesia com a client no es produeixen gaires canvis i la natura morta com a símbol de riquesa esdevé un gènere popular. També l'ornamentació dels estris prossegueix esdevenint només decorativa, fins avui.

Els pintors bohemis van trobar en la natura morta un gènere per experimentar formalment a partir d'un model econòmic. Els gerros, plats i ampolles no es refredaven ni movien i no cobraven, eren models ideals per a les seves economies. La natura morta es desfeia de la seva relació amb l'ostentació i esdevenia un exercici formal en una segona edat d'or del gènere.

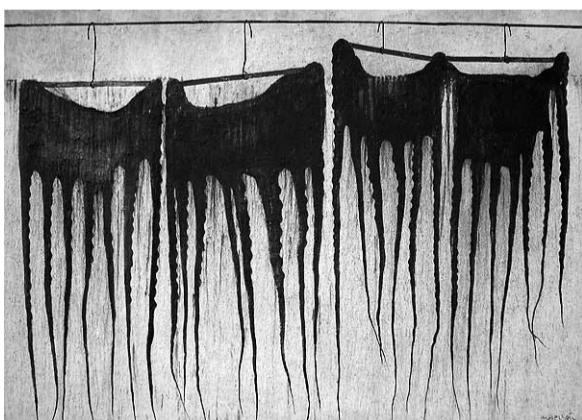
La darrera visita a la natura morta va venir amb el pop art que va retratar l'explosió de formes i colors dels envasos que es repetien als lineals dels supermercats, les tanques, els aparadors i les revistes. Amb tota la ironia, retornaven a la natura morta com a símbol de riquesa.

El procés de desmaterialització de les propostes artístiques va variar l'apropament dels artistes al fenomen. Amb el *happening* i la *performance*, les obres van interpretar el ritual del menjar o del sacrifici dels animals, fent èmfasi en els seus aspectes polítics i econòmics, reflectint la situació política del moment.

Quina és, pot ser o ha de ser la relació de l'art actual amb la gastronomia? En els darrers anys, mentre es produïen canvis històrics en la gastronomia, hem assistit al terratrèmol de l'art conceptual i, posteriorment, als estudis culturals, l'art de gènere, l'art digital, l'art social i polític, la mediació artística, l'art en context, l'art públic, l'art multimèdia, electrònic, relacional... La resposta encara pot ser la natura morta i l'ornamentació dels estris?

Donem la benvinguda a la Biennal d'Art i Gastronomia de Cambrils i esperem que es consolidi com l'esdeveniment on tot això es debat i mostra.

.....
Jesús Movellan Prieto. Pulpo seco; vista de l'exposició; Joan Codina Donaire. Més de dues-centes maneres de menjar-se un plàtan. Fotografies: Regidoria de Cultura de Cambrils.
.....

Tota la nostra energia
al servei de la cultura

Més informació dels nostres projectes culturals a www.tarragona.repsol.com

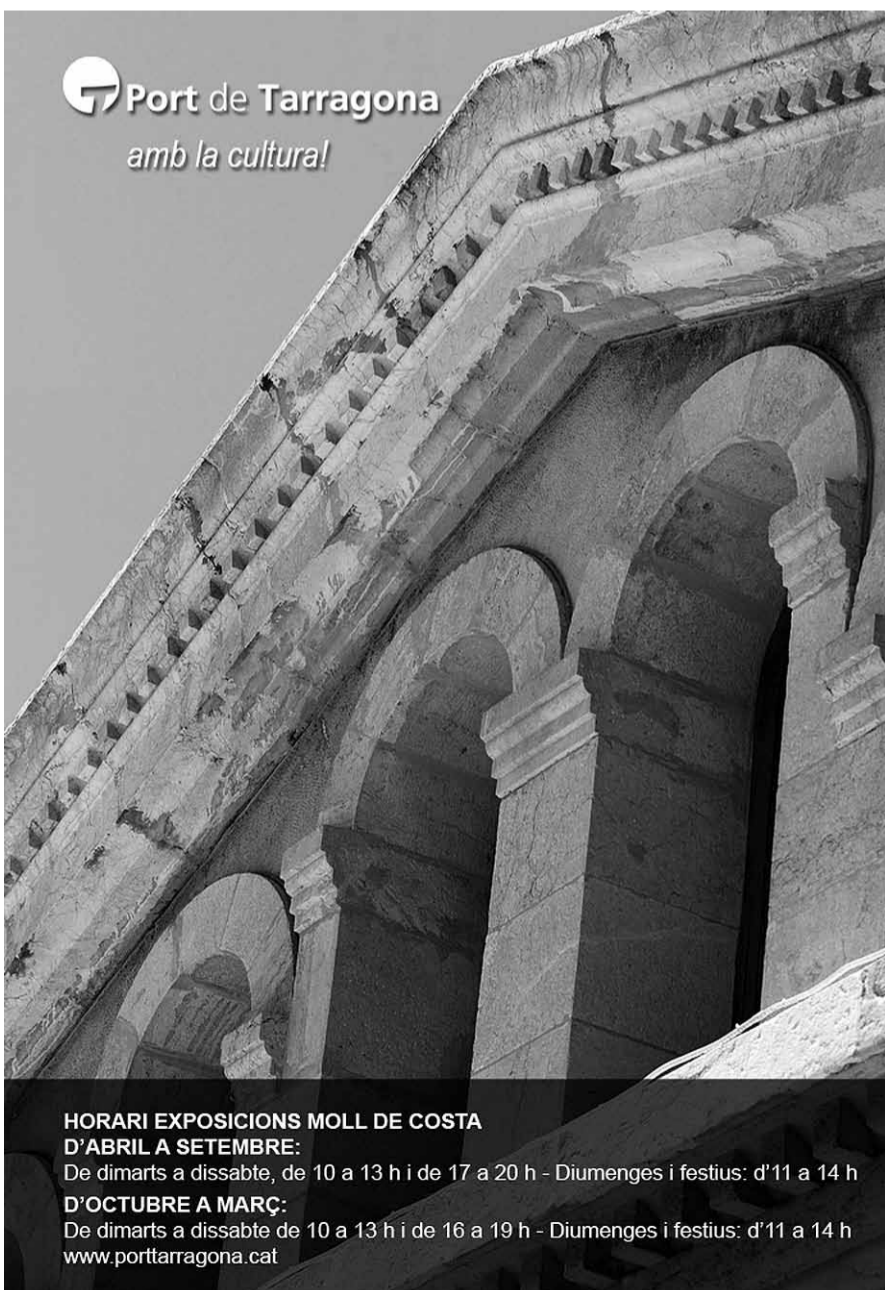

BIENNAL VALLS 2015
PREMI GUASCH-CORANTY

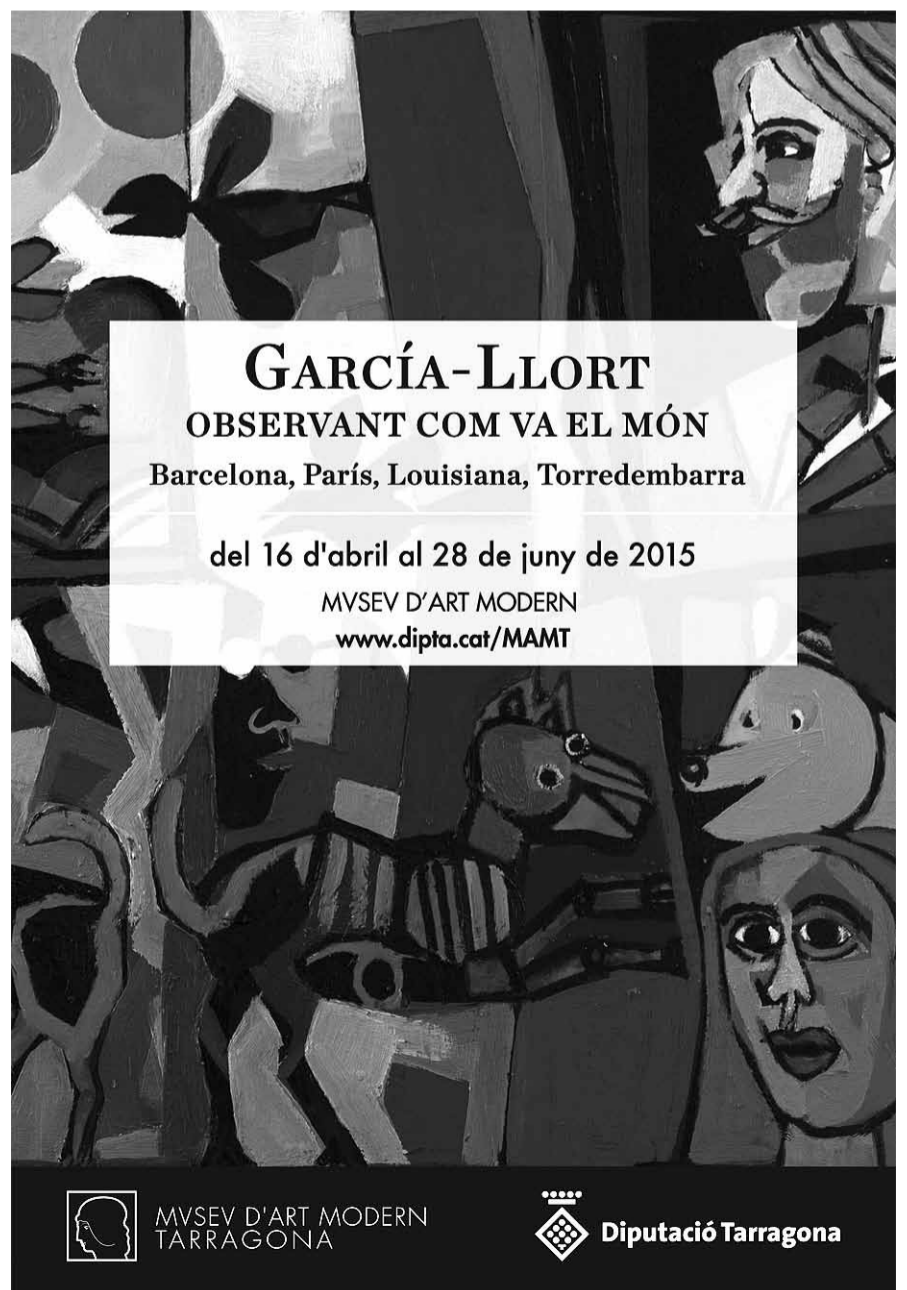
CONVOCATÒRIA OBERTA

 Port de Tarragona
amb la cultura!

HORARI EXPOSICIONS MOLL DE COSTA
D'ABRIL A SETEMBRE:
De dimarts a dissabte, de 10 a 13 h i de 17 a 20 h - Diumenges i festius: d'11 a 14 h
D'OCTUBRE A MARÇ:
De dimarts a dissabte de 10 a 13 h i de 16 a 19 h - Diumenges i festius: d'11 a 14 h
www.porttarragona.cat

GARCÍA-LLORT
OBSERVANT COM VA EL MÓN
Barcelona, París, Louisiana, Torredembarra

del 16 d'abril al 28 de juny de 2015

MVSEV D'ART MODERN
www.dipta.cat/MAMT

MVSEV D'ART MODERN
TARRAGONA

Diputació Tarragona

INICIATIVA

LES EMPREMTES D'UN COMISSARIAT EMERGENT A TARRAGONA

// AIDA MARÍN

No puc estar més entusiasmada amb els resultats del Curs de Comissariat d'Art Contemporani organitzat per l'Aula d'Art de la URV, en col·laboració amb el Teler de Llum de Tarragona. Aquesta iniciativa va néixer per oferir una base teòrica sobre el comissariat d'art amb l'objectiu d'organitzar exposicions al CRAI del Campus Catalunya de la URV.

La primera de les exposicions, de l'11 de febrer al 2 de març i comissariada per Anna M. Andevert, Magda Guillén, Beatriz Luque i per mi mateixa, presentava l'obra de l'artista Jorge Conde, que reflexionava sobre la desaparició dels 43 «normalistes» d'Ayotzinapa a l'estat mexicà de Guerrero. «#esegalloquieremaíz», que dona nom a un projecte que les comissàries s'han proposat fer extensiu a altres espais expositius, pretenia crear una narrativa impostora a partir de la qual es plantejava un relat –o, més aviat, un desenllaç– alternatiu als fatídics fets ocorreguts la nit del 26 de setembre del 2014. El discurs partia d'una petita espurna d'esperança, la creença que un altre món és possible al marge de la maldat i la corrupció. Per això, Jorge Conde va exposar quatre obres que reflecteixen un somni utòpic: *La ficción de Iguala*, que repassa la història de les desaparicions i proposa un final en què venç la justícia i la veritat; *Fosa común*, una escena del crim agressiva

i manipulada; *Breve archivo de celebridades mexicanas*, un trajecte per la història mexicana a partir dels principals personatges polítics, culturals, mediàtics i socials del país as-teca; i *Maíz para los gallos*, una crua videocreació sobre la impassibilitat de la societat davant la corrupció que assetja Mèxic des de fa una pila d'anys. El projecte és, en paraules de l'artista, un «*wishful thinking*», un exercici de memòria i reflexió col·lectiva per tal que ni les víctimes d'Iguala ni llurs famílies caiguin mai en l'oblit.

Jorge Conde va exposar quatre obres que reflecteixen un somni utòpic: *La ficción de Iguala*, que repassa la història de les desaparicions i proposa un final en què venç la justícia i la veritat

«Alter_Realitats»

«Alter_Realitats», del 12 al 27 de març, Asbel Esteve proposava una reinterpretació de les imatges del passat a fi de rellegir i qüestionar el nostre present i futur. A càrrec d'Eva Jolis, Elena Martí, Laura Solé i Jaume Vidal, l'exposició pretenia confrontar discursos preexistents per crear-ne de nous, tan sols associant a les imatges uns sons que fan que les mirem amb uns altres ulls, que en modifiquen el significat. Les obres eren tres vídeos: *In Albis* (2012), *Ciudad de Vacaciones* (2011) i *This is not another Spaghetti Western* (2015), una videoinstal·lació que ha seguit la tècnica del

found footage. L'originalitat del plantejament expositiu rau en el fet de presentar els films a l'interior de maletes, com si l'espectador pogués tancar-les i endur-se'n les idees, els retalls d'imatges, les històries i els personatges amb ell; com si d'alguna manera, s'estigués apropiant de l'obra i la fes seva. Aquesta exposició també ha comptat amb una activitat complementària: la projecció de *Patuchas. El hombre de los mil limones* (2014), un documental que repassa la trajectòria del cantant cordovès Juan Antonio Canta.

Ambdues mostres han tingut un veritable èxit d'assistència i participació del públic. Davant els resultats de la iniciativa, els comissaris no descarten la possibilitat de donar continuïtat a aquests projectes. Recomano, doncs, fer un seguiment d'aquest cicle d'exposicions al CRAI, que compta amb el savoir faire d'uns comissaris novells que estan impressionant tothom per la seva originalitat i adaptació als espais expositius.

- Mentre tancàvem l'edició d'aquest número s'ha inaugurat «The Big Bang Crunch», amb Jordi Llort. Del 15 al 30 d'abril. Comissariada per Màrius Domingo i Pau López.

- Propera exposició: «Àngel Pomerol». Del 13 al 27 de maig. A càrrec de Meritxell Alegret, Susi Marquès, Àngels Sancho i Bea Virgós.

.....
Jorge Conde. Fosa Común; detall de l'exposició «The Big Bang Crunch», de Jordi Llort; detall de l'exposició «Alter_Realitats», d'Asbel Esteve. Fotografies: Laura Solé Alejandro i Asbel Esteve.

CRÈDITS ARTIGA

Direcció: Assumpta Rosés // **Consell de Redacció:** Cèlia del Diego, Assumpta Rosés, Antonio Salcedo i Màrius Domingo
Col·laboració: Patrícia Carles // **Correcció de textos:** Agnès Toda // **Disseny i maquetació:** Alexandre Ayxendri
Apartat de correus: 637 - 43201 REUS // artiga.revista@yahoo.es // **Seguiu-nos al Facebook:** [ca-es.facebook.com/artiga.tarragona](https://www.facebook.com/artiga.tarragona)

ARTIGA
art-tarragona.com

Col·laboren:

